

זהר הקדוש

עם ביאור
הפּתּר וְהַכּוּד

פרשת משפטים • התורה מגלה עצמה לאותהיה

אחר שביאר שאופן התגלות התורה לבני העולם היא דרך כסוי, מביא משל על כך בעלמה הספונה בהיכלה, ומתגלה רק למבקש אותה ואוהבה, ואף גילוייה אליו רק בסתר.

מַתַּל לְמָה הֶדְבַר דּוֹמָה - מִשַּׁל לְמָה הַדְּבַר דּוֹמָה, לְרַחֲמִיתָא, דְּאִיהִי

שְׁפִירְתָּא בְּחִיזוּ, וּשְׁפִירְתָּא בְּרִיזָא - לאוהבה שהיא יפת תואר ויפת מראה, ואִיהִי טְמִירְתָּא בְּטְמִירוּ גּוּ הִיכְלָא דִילָה - והיא מסתתרת בסתר, בתוך ההיכל שלה, ואִית לָהּ רַחֲמִיא יְחִידָאָה - יש לה אוהב אחד, איש נאמן, שהוא בעלה, דְלָא יִדְעִין בִּיהּ בְּנֵי נְשָׂא, אֲלָא אִיהוּ בְּטְמִירוּ - שבני אדם לא יודעים בו, כי הוא המלך עצמו שגם כן נחבא וטמון תמיד בהיכלו, ולא נראה בשוק.

הַהוּא רַחֲמִיא - אותו בעל אוהב [הוא משל לת"ח הלומד תורה

בהתמדה], מְגוּ רַחֲמִיּוּ דְרַחֲמִים לָהּ, עֵבֶר לְתַרְע בֵּיתָה תְּדִיר - מתוך האהבה שאוהב אותה, עובר על שער ביתה תמיד, זְקִיף עֵינָיו לְכָל סָטֵר - ונושא עיניו לכל צד. אִיהִי יִדְעַת דְּהָא רַחֲמִיא אֶסְחֵר פְּתַרְע בֵּיתָה תְּדִיר - והיא יודעת שאוהב אותה סובב בשער ביתה תמיד, מַה עֵבֶדְתָּ, פְּתַחְתָּ פְּתַחְתָּא זְעִירָא - ומה היא עושה, היא פותחת לאדם זה פתח קטן, בְּהַהוּא הִיכְלָא טְמִירָא, דְּאִיהִי תַמּוֹן - באותו היכל פנימי, שהיא נמצאת שם, וּגְלִיטָא אֲנַפְהָא לְגַבֵּי רַחֲמִימָה - ומגלה לו את פניה, וּמִיד אֶתְהַדְרַת וְאֶתְפְּסִיטָא - ומיד חוזרת ומתכסה. כָּל אֵינּוֹן דְּהוּוּ לְגַבֵּי רַחֲמִיא, לָא חֲמוּ וְלָא אֶסְתַּפְּלוּ, כָּר רַחֲמִיא בְּלַחוּדֵי - כל אותם בני אדם שהיו יחד עם האוהב, לא ראו ולא הבינו, רק בעלה האוהב לבד, וּמַעֲוִי וְלַבִּיָּה וּנְפִשִׁיָּה אֲזֵלוּ אֲבַתְרָה - מעיו ולבו ונפשו הולכים אחריה, וְיִדַע דְּמַגּוּ רַחֲמִיּוּ דְרַחֲמִית לִיהּ - ויודע הוא, שמתוך האהבה שאוהבת לו, אֶתְגַּלִּיטָא לְגַבִּיָּה רְגַעָא חָדָא - מתגלה אליו רגע אחד, לְאֶתְעֵרָא (ס"א) לְגַבִּיָּה רַחֲמִיּוּ - אצל האוהב) לִיהּ - כדי להעיר אותו אליה.

מַתַּל לְמָה הֶדְבַר דּוֹמָה, לְרַחֲמִיתָא, דְּאִיהִי שְׁפִירְתָּא בְּחִיזוּ, וּשְׁפִירְתָּא בְּרִיזָא, וְאִיהִי טְמִירְתָּא בְּטְמִירוּ גּוּ הִיכְלָא דִילָה, וְאִית לָהּ רַחֲמִיא יְחִידָאָה, דְּלָא יִדְעִין בִּיהּ בְּנֵי נְשָׂא, אֲלָא אִיהוּ בְּטְמִירוּ. תְּהוּא רַחֲמִיא, מְגוּ רַחֲמִיּוּ דְרַחֲמִים לָהּ עֵבֶר לְתַרְע בֵּיתָה תְּדִיר, זְקִיף עֵינָיו לְכָל סָטֵר. אִיהִי, יִדְעַת דְּהָא רַחֲמִיא אֶסְחֵר תְּרַע בֵּיתָה תְּדִיר, מַה עֵבֶדְתָּ, פְּתַחְתָּ פְּתַחְתָּא זְעִירָא, בְּתַהוּא הִיכְלָא טְמִירָא, דְּאִיהִי תַמּוֹן, וּגְלִיטָא אֲנַפְהָא לְגַבֵּי רַחֲמִימָה, וּמִיד אֶתְהַדְרַת וְאֶתְפְּסִיטָא. כָּל אֵינּוֹן דְּהוּוּ לְגַבֵּי רַחֲמִיא, לָא חֲמוּ וְלָא אֶסְתַּפְּלוּ, כָּר רַחֲמִיא בְּלַחוּדֵי, וּמַעֲוִי וְלַבִּיָּה וּנְפִשִׁיָּה אֲזֵלוּ אֲבַתְרָה. וְיִדַע דְּמַגּוּ רַחֲמִיּוּ דְרַחֲמִית לִיהּ, אֶתְגַּלִּיטָא לְגַבִּיָּה רְגַעָא חָדָא, לְאֶתְעֵרָא (ס"א) לְגַבִּיָּה רַחֲמִיּוּ לִיהּ.

מתחיל ומפרש את הנמשל על התורה באופן כללי, שהתורה יוצאת מכיסוייה רק לחכם לב הבא לפיתחה כל יום, ומבקשה לבדו ובנפשו, בסתר, ואופן גילוייה אליו הוא בשלבים, ועי"כ מתגברת אהבתו אליה, ורומזת לו רמז ואח"כ יפרט אלו דברים מתגלים לו.

הְכִי הוּא מְלָה דְאֹרִייתָא - כך היא התורה, לָא אֶתְגַּלִּיטָא, אֲלָא לְגַבֵּי רַחֲמִימָה - איננה מתגלה אלא לאוהבה. יִדְעַת אֹרִייתָא - כי התורה יודעת, דְּהַהוּא חֲפִימָא דְלָבָא אֶסְחֵר לְתַרְע בֵּיתָה כָּל יוֹמָא - שאותו חכם לב, מסתובב בשער ביתה כל יום, היינו שלומד תורה בתשוקה והתמדה מגודל אהבת התורה, מַה עֵבֶדְתָּ, גְּלִיטָא אֲנַפְהָא לְגַבִּיָּה, מְגוּ הִיכְלָא - ומה היא עושה, מגלה פניה אליו מתוך ההיכל, וְאֶרְמִיזַת לִיהּ רְמִיזָא, וּמִיד אֶתְהַדְרַת לְאֶתְרָה

מאמר זה ידבר על אופן גילוי התורה לבני העולם, שמתגלה ע"י לבושים, ואין אמיתתה מתגלה אלא למבקשיה, וליודעים דרכי לימודה. וממשיל התורה לעלמה היושבת בתוך היכלה, שאיננה מתגלה אלא לבעלה אוהבה, שנפשו אליה תמיד, וגילויה אליו רק לזמן קצר, ומיד חוזרת ומתכסה. וכך התורה עיקר מציאותה בחלק הפנימי הנעלם, ואין אמיתתה גלויה אלא רק לאוהביה, והרודפים אחריה תמיד.

וגילוי התורה הוא בארבעת חלקיה [פרד"ס], אשר נקודת החילוק ביניהם היא כמה מוסתרת האמת [היינו הסוד] ע"י לבושים. ואחר שהלומד רגיל אצלה, מתגלה לו פנים בפנים, עד גלותה לו כל רזיה, ומתוך כך מעורר על החיוב לרדוף אחר כל חלקי התורה, ובמיוחד אחר חלק הסוד, אשר בו היא אמיתת התורה, והוא המיוחד לאוהבי ה'.

יפרש את אופן גילוי התורה לבני העולם, שאמנם התורה פונה אליהם שילמודה, אך מתגלה להם דרך לבושים, ואינה מגלה את פנימיותה ואמיתתה אלא לזמן קצר, ורק ליודעים את דרכיה.

אָמַר הַהוּא סָבָא - אמר אותו סבא, (אם אחרת יקח לו), חֲבֵרִיָּא, לָאו בְּגִין דָּא בְּלַחוּדֵי שְׁרִינָא מְלָה - חברים, לא בשביל דבר זה בלבד, התחלתי דברי, דְּהָא סָבָא כְּגִינִי - שהרי סבא כמוני, שאיננו בזה העולם, לָאו בְּמְלָה חָדָא עֵבֶד קִישׁ, וְלָא קָרִי - לא היה מתגלה ופותח פיו בשביל דבר אחד, שהרי זה כעם הארץ היוודע דבר תורה אחד ומשמיעו לכולם להראות שהוא יודע, אך האמת היא שהוא דומה למטבע אחת המונחת בכד, ולכן היא מרעישה, אלא קורא אני לפניכם דרושים הרבה, הִיאָךְ מִסְתַּתֵּר הַקְּבִ"ה בְּתוֹרָה, כְּמַה בְּנֵי עֲלָמָא בְּעֵרְבוּבֵי דְלַחוּדֵי - כמה בני העולם בעירבוב הדעת, ובטיפשות שלהם, וְלָא חֲמָאן בְּאֶרְחַ קְשׁוּט בְּאֹרִייתָא - ולא רואים בדרך אמת את התורה, כיוון שאין בידם הקדמות אמת להבנת התורה, וְאֹרִייתָא קָרִי בְּכָל יוֹמָא בְּנַהֲיִמוּ (נ"א ברחימו - באהבה) לְגַבִּיָּהוּ - והתורה קוראת בכל יום בקול לגבי (דבני נשא) - בני האדם, וְלָא בְּעָאן לְאֶתְבָּא רִישָׁא - ולא רוצים להשיב ראשם אליה.

וְאָף עַל גַּב דְּאֶמִּינָא, דְּהָא אֹרִייתָא מְלָה נְפָקָא מִנְרַתְקָה, וְאֶתְחִיזָא זְעִיר, וּמִיד אֶתְסַמְרַת - ואין על פי שאמרתי שהתורה יוצאת מכיסוייה ומראה את עצמה מעט, דהיינו שסודות התורה מתגלים וכל אדם יכול להשיגם קצת, אך מיד אחר כך שוב מתכסה בלבושה, הְכִי הוּא וְדָאִי - כך הוא ודאי, כִּךְ הוּא וְדָאִי, שכל אדם יכול להשיג בה חידוש וגילוי של סתרי תורה, וּבְזַמְנָא דְאֶתְגַּלִּיטָא מְגוּ נְרַתְקָה וְאֶתְסַמְרַת מִיד - אבל בשעה שמתגלה מתוך כיסוייה לגלות את סודותיה, חוזרת ומתלבשת בלבושה מיד, וממשיך לומר שאפילו גילוייה המועט לא עבדת דא אלא לאיננו דִּידְעִין בַּהּ - לא מגלה את סודות התורה אלא לאותם חכמים המבקשים אותה באהבה, וכן לאלו היוודעים את ההקדמות הנצרכות להבין אותה לאמיתתה, וְאֶשְׁתַּמוּדְעָאן בַּהּ - והיודעים אותה בשכל הישר, להם היא מתגלה.

אָמַר הַהוּא סָבָא - אמר אותו סבא, (אם אחרת יקח לו), חֲבֵרִיָּא, לָאו בְּגִין דָּא בְּלַחוּדֵי שְׁרִינָא מְלָה - חברים, לא בשביל דבר זה בלבד, התחלתי דברי, דְּהָא סָבָא כְּגִינִי - שהרי סבא כמוני, שאיננו בזה העולם, לָאו בְּמְלָה חָדָא עֵבֶד קִישׁ, וְלָא קָרִי - לא היה מתגלה ופותח פיו בשביל דבר אחד, שהרי זה כעם הארץ היוודע דבר תורה אחד ומשמיעו לכולם להראות שהוא יודע, אך האמת היא שהוא דומה למטבע אחת המונחת בכד, ולכן היא מרעישה, אלא קורא אני לפניכם דרושים הרבה, הִיאָךְ מִסְתַּתֵּר הַקְּבִ"ה בְּתוֹרָה, כְּמַה בְּנֵי עֲלָמָא בְּעֵרְבוּבֵי דְלַחוּדֵי - כמה בני העולם בעירבוב הדעת, ובטיפשות שלהם, וְלָא חֲמָאן בְּאֶרְחַ קְשׁוּט בְּאֹרִייתָא - ולא רואים בדרך אמת את התורה, כיוון שאין בידם הקדמות אמת להבנת התורה, וְאֹרִייתָא קָרִי בְּכָל יוֹמָא בְּנַהֲיִמוּ (נ"א ברחימו - באהבה) לְגַבִּיָּהוּ - והתורה קוראת בכל יום בקול לגבי (דבני נשא) - בני האדם, וְלָא בְּעָאן לְאֶתְבָּא רִישָׁא - ולא רוצים להשיב ראשם אליה. וְאָף עַל גַּב דְּאֶמִּינָא, דְּהָא אֹרִייתָא מְלָה נְפָקָא מִנְרַתְקָה, וְאֶתְחִיזָא זְעִיר, וּמִיד אֶתְסַמְרַת - ואין על פי שאמרתי שהתורה יוצאת מכיסוייה ומראה את עצמה מעט, דהיינו שסודות התורה מתגלים וכל אדם יכול להשיגם קצת, אך מיד אחר כך שוב מתכסה בלבושה, הְכִי הוּא וְדָאִי - כך הוא ודאי, כִּךְ הוּא וְדָאִי, שכל אדם יכול להשיג בה חידוש וגילוי של סתרי תורה, וּבְזַמְנָא דְאֶתְגַּלִּיטָא מְגוּ נְרַתְקָה וְאֶתְסַמְרַת מִיד - אבל בשעה שמתגלה מתוך כיסוייה לגלות את סודותיה, חוזרת ומתלבשת בלבושה מיד, וממשיך לומר שאפילו גילוייה המועט לא עבדת דא אלא לאיננו דִּידְעִין בַּהּ - לא מגלה את סודות התורה אלא לאותם חכמים המבקשים אותה באהבה, וכן לאלו היוודעים את ההקדמות הנצרכות להבין אותה לאמיתתה, וְאֶשְׁתַּמוּדְעָאן בַּהּ - והיודעים אותה בשכל הישר, להם היא מתגלה.

ואתטמרת - ורומזת לו רמז, ומיד חוזרת למקומה ומתכסה. **כל אינון דתמן, לא ידעי, ולא מסתכלי -** כל אותם אנשים המצויים שם, לא יודעים מזאת, ולא מסתכלים בדבר, **אלא איהו בלחודוי -** אלא הוא לבדו, **ומעווי ולביה ונפשיה אזיל אבתרה -** ומעווי ולבו ונפשו הולכים אחריה.

ועל דא, אורייתא אתגליאת ואתפסיאת - ועל כן, התורה הקדושה מתגלה ומתכסה, **ואזלת ברחימו לגבי רחימהא -** והולכת באהבה לגבי התלמיד חכם אוהבה, **לאתערא בהדיה רחימו -** לעורר עמו האהבה.

אחר שביאר כי התורה מתגלה למבקשים אותה, מפרש את אופני הגילוי, אשר אין התורה מתגלה מיד בכל אמתתה אלא בדרג לבושים והסתרות, והולך ומפרש את אופן ומידת הגילוי בחלק הדרש של התורה.

תא חזי - בוא וראה, **ארחא דאורייתא כף הוא -** דרך התורה כך היא, **בקדמיתא פד שריא לאתגלאה לגבי בר נש -** בתחילה כאשר מתחילה להתגלות לאדם, **(ברגעא) ארמיזות ליה ברמיזו -** רומזת אליו ברמז, **אי ידע טב -** אם ידע והבין, טוב, **ואי לא ידע, שדרת לגביה -** ואם לא הבין האיש החכם הזה, שולחת אצלו החכמים הדרשנים שהם ימשכו את לבו לתלמוד תורה, ומלמדים אותו מדרשים, שאף על פי שהם דברים היוצאים קצת מהפשט, אמנם הם דברי חכמה ודעת, ונראים אף לאנשים שהם קלי השכלה, **וקראת ליה 'פתי' -** וקוראת לו 'פתי'. **ואמרת אורייתא להווא שדרת לגביה -** ואומרת התורה לאותם שליחים ששולחת אליו, דהיינו לחכמים המושכים את לבות בני ישראל לתלמוד תורה, בדרשות התורה, **אמרו להווא פתי, דיקרב הכא, ואשתעי בהדיה -** אמרו לאותו פתי, שיקרב לכאן ואדבר עמו, **הדא הוא דכתיב -** כמו שכתוב (משלי ט ד) **'מי פתי יסור הנה חסר לב וגו', היינו שהתורה אומרת לבני העולם שלא י שארו פתיים וחסרי לב אשר יודעים את התורה רק בפשט שלה, אלא יכנסו פנימה אל אמתתה. ומה ששומע את דברי החכמים בעניני הדרש, הרי זה נחשב שהוא קריב לגבה, שריאת למלא עמיה מבתר פרוכתא דפרסא ליה -** הוא מתקרב אליה והיא מתחילה לדבר עמו מאחורי הפרוכת שפרסה עבורו בינו לבינה, **מלין לפום ארחוי -** לפי השגת שכלו, **עד דיסתכל זעיר זעיר -** עד שהאדם מתבונן בתורה מעט מעט, **ודא הוא דרשא -** וזהו חלק התורה הנקרא 'דרש'.

ממשיך לבאר את אופן גילוי התורה למבקשיה, בחלק האגדה. **לבתר, תשתעי בהדיה, מבתר שושיפא דקיק -** אחרי כן התורה תדבר עמו, מבעד לסדין דק, **מלין דחידה -** דברי משל וחידה, כגון אגדות רבה בר בר חנה שבגמרא ב"ב (עח). אשר בפשט אין להם מובן, ועל ידי שיחפש ביאור לאותם חידות יכנס בנסתר, **ודא איהו הגדה -** ודברים אלה הם חלק התורה הנקרא 'הגדה'.

ממשיך לבאר את חלקי פרד"ס התורה ומפרש את חלק הסוד, שמשלים את מדרגת האדם, ומשלים את הבנתו בפשט התורה. **לבתר דאיהו רגיל לגבה -** אחר שהוא רגיל אצלה, **אתגליאת לגביה אנפין באנפין -** מתגלה לו פנים בפנים, היינו שמגיעה השכלתו לדרגה שהחכמים מוסרים לו ראשי פרקים, בסודות התורה, באלהות, וזו הוא מבין מעצמו כמה וכמה ענינים, **ומלילת בהדיה -** ומדברת עמו **כל רזין סתימין דילה -** כל סודות שלה, **וכל ארחין סתימין -** וכל הדרכים הסתומים, **דהו בלפאה טמירין מיומין קדמאין -** שהיו מכוסים בליבה מימים קודמים. **פדין איהו בר נש שלים בעל תורה ודאי -** בלימוד זה נעשה בעל תורה שלם, בעל תורה בוודאי, **מארי דביתא -** בעל הבית, **דהא כל רזין דילה גליאת ליה -** שהרי כל הסודות שלה מגלה לו, **ולא רחיקת ולא כסיאת מיניה פלום -** ולא מרחיקה, ולא מכסה ממנו כלום.

תא חזי, ארחא דאורייתא כף הוא, בקדמיתא פד שריא לאתגלאה לגבי בר נש, (ברגעא) ארמיזות ליה ברמיזו, אי ידע טב, ואי לא ידע, שדרת לגביה, וקראת ליה 'פתי'. ואמרת אורייתא, להווא שדרת לגביה, אמרו להווא פתי, דיקרב הכא, ואשתעי בהדיה. הדא הוא דכתיב (משלי ט ד) 'מי פתי יסור הנה חסר לב' וגו'. קריב לגבה, שריאת למלא עמיה, מבתר פרוכתא דפרסא ליה, מלין לפום ארחוי, עד דיסתכל זעיר זעיר, ודא הוא דרשא.

לבתר, תשתעי בהדיה, מבתר שושיפא דקיק, מלין דחידה, ודא איהו הגדה.

לבתר דאיהו רגיל לגבה, אתגליאת לגביה אנפין באנפין, ומלילת בהדיה כל רזין סתימין דילה, וכל ארחין סתימין, דהו בלפאה טמירין, מיומין קדמאין. פדין איהו בר נש שלים בעל תורה ודאי, מארי דביתא, דהא כל רזין דילה גליאת ליה, ולא רחיקת ולא כסיאת מיניה פלום.

אמרה ליה, חמית מלה דרמוא דקא רמיזנא לך בקדמיתא, פד וכד רזין חוה, פד וכד הוא. פדין חמי (ס"א דעלאין) דעל אינון מלין לאו לאוספא, וכלא למגרע מנייהו - ובכן ראה, שלא להוסיף על דברים אלה, ולא להפחית עליהם. **וכדין פשטיה דקרא -** וכך הוא פשוטו של מקרא, **כמה דאיהו, דלאו לאוספא ולא למגרע -** כפי שהוא, בלי להוסיף ובלי לגרוע, **אפילו את חד -** אפילו אות אחת. **ועל דא, בני נשא אצטריכו לאזדהרא -** ועל כן, בני אדם צריכים להיזהר, **ולמרדף אבתרא דאורייתא -** ולרדוף אחר התורה, שילמוד בשקידה, בהתמדה גדולה לשמה כל ימיהם, כפי יכלתם, בכל חלקי התורה, ובמיוחד בחלק הנסתר, כי יכולים לבוא מזה למדרגות גדולות, **למהוי רחימין דילה -** להיות אוהבים שלה, ע"י לימוד התורה לשמה, **כמה דאתמר -** כנאמר.

נפשי צמאה לדעת

כל רז סודך

זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הכתר והכבוד" >

ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומד, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים

מרכז הזמנות: **1800-22-55-66**

ארה"ב: 437-0054 (718) | אירופה 0176-8806-44-20

להשיג בחנויות הספרים המובחרות

